

Dordtologie

Essay

Titel: Koninklijke droom

Deelnemer: Gertjan Roth

Periode: Oktober / november 2014

Inleiding

U heeft het vast al wel gehoord:

”De koning komt er aan, naar Dordrecht wel te verstaan!”

Op 27 april 2015 viert koning Willem-Alexander zijn verjaardag met het hele Nederlandse volk in Dordrecht. Enkele maanden geleden heeft hij dit zelf in de Grote Kerk van Dordrecht bekend gemaakt. Er was daar toen een jaarcongres van de Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen dat in het teken stond van het 200 jarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden. In 2015 zal in het bijzonder het tweehonderdjarig bestaan herdacht worden van ons parlement (de Staten Generaal).

Wat betreft zijn komst naar Dordrecht is in figuurlijke zin de kogel dus door de kerk, maar letterlijk genomen is deze kogel in het grijze verleden gelukkig blijven steken in de kerkmuur aan de zijde van de Grotekerksbuurt. Dit is voor iedere geïnteresseerde nog steeds vanaf de openbare weg waar te nemen.

Koningsdag 2015 wordt de eerste die het etiket ‘nieuwe stijl’ meekrijgt. Het vieren van deze dag wordt dus anders. Voortaan gaat de Koninklijke familie naar één gemeente met een centrumfunctie en die gemeente gaat zich aan het land presenteren. Dordrecht krijgt de aftrap en hoe de presentatie eruit gaat zien, mag de gemeente zelf bepalen. De koning sprak bijvoorbeeld van een "grande parade", waarin van alles mogelijk is en waarbij de inwoners mogen laten zien waar ze trots op zijn. Met dit bezoek hoopt het Koninklijke gezelschap zo veel mogelijk mensen uit de stad en de streek te ontmoeten en een karakteristiek deel van de gemeente te doorkruisen.

Ik las vervolgens op internet hoe Dordrecht momenteel denkt invulling te geven aan deze dag.

“Tijdens Koningsdag 2015 in Dordrecht is er voor en jong en oud van alles te beleven. Als vanouds loopt de route van de “Oranjemarkt” door de historische binnenstad van Dordrecht. Naast de Oranjemarkt voor volwassenen is er ook een vrijmarkt voor kinderen. In de middag zijn er verschillende optredens en demonstraties. Ook de jaarlijkse taptoe staat weer op de agenda. De dag wordt in stijl afgesloten met vuurwerk. Verder is er een dancetour op de Spuiboulevard”.

Ik vind dit maar “magertjes”. Is zo’n dag niet een uitgelezen kans om met gepaste trots onze stad Dordrecht te presenteren en toeristisch te promoten? We doen dit natuurlijk in de eerste plaats voor ons Koningspaar, maar tegelijk ook voor het hele Nederlandse volk. Wellicht kijken de overzeese (ex-) gebieden van ons Koninkrijk en de Vlamingen van onze zuiderburen die dag ook met ons mee, via internet en TV.

Tijdens onze cursus Dordtologie beleefde ik steeds weer van die “wouw momenten”. Ik denk dat we moeten proberen om die er uit te lichten en dan met elkaar een creatieve manier zoeken om verdere invulling te geven aan de Koningsdag. Al piekerend hierover ontstond “mijn droom” en ik hoop dat de ideeën aanleiding zijn om tijdig de bakens te verzetten en wellicht met behulp van de Stichting Historisch Platform Dordrecht en diverse inspirerende docenten, meer uit Koningsdag 2015 te halen dan hetgeen nu staat gepland.

Activiteiten:

Helikopterview

Voordat de Koninklijke familie arriveert kan er vanuit de lucht worden gefilmd a la Elfstedentocht. Dit op een manier dat het voor de kijkers duidelijk zichtbaar is dat Dordrecht een eiland is. Als uitleg kan iets worden verteld over de landschapshistorie, de geschiedenis van de stad aan de oevers van de toenmalige Thuredrith, de “ligging als het ware aan de zee” en de vreselijke ramp die Dordrecht trof in het jaar 1421, toen de St. Elizabethsvloed het gebied teisterde.

Aankomst Groothoofd

De aankomst van de Koninklijke gasten in een oude stoomboot, bijvoorbeeld de Pieter Boele. Varend vanaf de Noord wordt afgemeerd bij het Groothoofd. Dat is met recht een waardige binnenkomer. Keizer Napoleon kwam toch in het jaar 1811 ook via deze route binnen onze stadsmuren en poorten?

Dordtse schapekoppen

Deze geschiedenis moet natuurlijk luid en duidelijk worden verteld. Bij een stadspoort worden liefhebbers uitgenodigd om nog eens te proberen om ongezien met een verkleed schaap de stadswacht te passeren.

Uitzendbureau

We brengen het eerste uitzendbureau van Holland in beeld. Het historische pandje staat in de Mazelaarsstraat. Een groep mannen, in kledij van vroeger, is daar bezig om een oud schip te lossen dat ligt afgemeerd in de Leuvehaven. Na het luiden van de bel, bevestigd naast de toegangsdeur van het huisje, melden de “zakkendragers” zich om aan het werk te gaan. Als er genoeg arbeiders zijn, dan hoor je dat weer aan de bel. We brengen ook de teleurgestelde mannen in beeld. Zij weten nu dat er die dag wellicht onvoldoende brood op de plank is om hun gezinnen te voeden.

Kinderen doen daar een wedstrijd zaklopen, zodat jong en oud actief bezig zijn!

Biesbosch

Natuurlijk zijn er ook Dordtenaren die het zware werk in de Biesbosch laten zien, met biezen en wilgen, terwijl een verteller/vertelster hier een duidelijk verhaal bij heeft.

Schilderen

Kinderen krijgen de kans om op het Scheffersplein onze Arie Scheffer te portretteren. Dit is gelijk een mooie gelegenheid om aan de kijkers wat uitleg te geven over het standbeeld van Arie en de mooiste werken van deze schilder. Hieraan gekoppeld wellicht een korte rondleiding van de Koninklijke gasten door het stadsmuseum.

Stadsomroeper

We blazen de stadsomroeper nieuw leven in. Hij heeft een ludieke boodschap voor de bevolking, zoals: “In het verleden ligt het heden, in het nu wat worden zal” en hij leest citaten van o.a. de bekende Dordtse schrijver Cees Buddingh. Om er maar vast een paar te noemen:

- Brutale mensen hebben de halve wereld. Ik vind het best, maar laat ze wel op hun helft blijven.
- Een debat is een veelal verhit gesprek waarbij twee mensen tegen elkaar praten en naar zichzelf luisteren.
- Sommige mensen zijn zo geslepen dat ze zichzelf in de vingers snijden.

Wijnvaten rollen

In de Wijnstraat is een wedstrijd houten wijnvaten rollen. De wijnvaten moeten voor de opslag ergens een oud pakhuis in en wie gaat er met een prijs naar huis?

Archeologie

Niet alleen Dordrecht *bovengronds* laten zien, maar ook een blik werpen in Dordt *ondergronds* en tonen wat archeologisch onderzoek zoal aan het licht heeft gebracht.

Dordtse gevels

Presentatie over enkele bijzondere Dordtse gevels en hun betekenissen, denk hierbij vooral aan het Maartensgat met de scheepskapitein en zijn “zeemeerman”.

Munt

Bij de Munt worden voor de gelegenheid chocolade munten geslagen met een toepasselijke opdruk. Wie wil daar dan geen munt uit slaan?

Traktatie

Natuurlijk trakteren we het koningspaar ook op een echte Dordtse lekkernij bij de koffie of thee en laten hen kiezen tussen een gebakje van Brokking of een Appelmarijn van bakker v.d. Sterre. (inmiddels bekend tot ver buiten onze landsgrenzen)

Dolhuis

Voor het Dordtse Dolhuis (voormalig klooster) staat een zogenaamde Cellebroeder in het tenue met zwarte cape, hoed en pinquinachtig masker. Hij symboliseert de hulp die de cellebroeders (en zusters) verleenden tijdens de grote Pestepidemie (zwarte dood) waarbij vele doden op karren werden geladen en in massagraven ter aarde werden besteld.

Synode van Dordrecht

Enkele “highlights” uit de kerkelijke geschiedenis van Dordrecht worden tussendoor op een voor iedereen begrijpelijke manier verteld. Denk hierbij vooral aan de synode van Dordrecht (1618/1619), waar o.a. besloten werd om de bijbel in het Nederlands te vertalen!

Slot

Helaas moet ik al gaan afronden, terwijl er nog zoveel over Dordrecht te vertellen valt.

Dordtse sage

Graag wil ik mijn essay sluiten met een onbekend gebleven Dordtse sage, die zeker geschikt is om op Koningsdag vanaf de kansel in de Grote kerk te worden voorgelezen.

Ik hoorde dit volksverhaal persoonlijk van een oude stroper die hier in de zeventiger jaren van de vorige eeuw leefde onder heel primitieve omstandigheden. Hij woonde in de Museumstraat, op de hoek met de Lastige Eendstraat. Zijn naam herinner ik me niet meer, maar diverse bejaarde Dordtenaren zullen hem wel gekend hebben. De man had een lange grijze baard à la Johannes Calvijn, maar dan wilder en geheel onverzorgd. Ik werkte toen bij de politie en had op zekere dag (of was het een nacht?) een gesprek met hem, waarbij hij mij tot in detail deze sage vertelde.

Het gaat over een Dordtse aristocraat die er tijdens z'n leven niet voor had gekozen om aan armenzorg te doen. Andere edelmannen deden dit wel en stichtten tijdens hun leven bijvoorbeeld een liefdadigheidshofje, waar meestal oude alleenstaande vrouwen mochten wonen. In de binnenstad van Dordrecht zijn nog 7 van dit soort hofjes, waarvan de Arend Maartenshof (anno 1625) het meest tot de verbeelding spreekt.

Voordat je verder leest is het nog handig om te weten wat er in de bijbel (Matth. 6:19-21) staat over ware rijkdom: “Vergaar geen schatten hier op aarde, waar roest en mot ze aantasten en waar dieven inbreken en ze stelen. Verzamel liever schatten in de hemel.....want waar uw schat is, daar is ook uw hart”.

Ook moet je weten dat er in het bijbelboek Openbaring, hoofdstuk 21, vanaf vers 10, een beeld wordt gegeven van de schoonheid van het “hiernamaals”. Er wordt gesproken over een prachtige stad (Hemels Jeruzalem) met o.a. straten van goud en poorten van parels! Hier kan zelfs Dordrecht niet aan tippen.

De Dordtse edelman in kwestie lag op sterven. Hij was erg bedroefd, omdat hij heel z'n leven hard gewerkt had voor zijn geld, waarvan hij "later" wilde genieten. Hij had nog zoveel mooie plannen en die werden nu wreed doorkruist.

Als het dan op *aarde* niet meer kon, zou hij z'n "money" het liefst mee willen nemen naar de *hemel*. Naar de mens gesproken kan dat niet, want in een doodshemd zitten nou eenmaal geen zakken. Wat moest hij nu doen?

Hij begon te bidden of hij een deel van zijn rijkdom mocht meenemen naar het hiernamaals.

Een engel hoorde zijn smeekbede en zei in een droom tegen hem: "Het spijt me jongen, maar je kunt je rijkdom nou eenmaal niet meenemen naar de hemel. Accepteer dat nou maar gewoon en pieker er niet langer over." De man smeekte de engel om aan God te vragen of Hij de regels niet voor één keer kon versoepelen.

Korte tijd later verscheen de engel opnieuw en vertelde de rijkaard dat hij van God één koffer mocht meenemen en dat hij zelf mocht beslissen wat hij daarin zou doen. Dolgelukkig pakte de man z'n allergrootste koffer, vulde deze met staven puur goud en zette de koffer met inhoud naast zijn bed.

Kort daarna stierf hij en kwam bij de hemelpoort, waar hij door Petrus werd verwelkomd. Toen Petrus de koffer zag, zei hij: "wacht eens even jongen, dàt mag je hier niet mee naar binnen nemen!" De man zei: "Maar ik heb toestemming! Vraag het maar aan de Heer." Petrus trok het verhaal na en toen hij terugkwam, zei hij: "Je hebt gelijk, er is een uitzondering voor jou gemaakt. Je mag één stuk bagage meenemen, maar ik moet wel de inhoud controleren voordat ik het doorlaat!" Petrus opende de koffer en toen hij zag wat erin zat, riep hij uit:

"Je hebt straatstenen meegenomen!"

